

Raadsvoorstel

Onderwerp: Zienswijze wijziging Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief op toetreding gemeente Haarlemmermeer

Datum collegevergadering	8 juli 2025	Ambtenaar	M. Hoekstra
Zaaknummer	1975098	Telefoon	+31255567887
Portefeuillehouder(s)	J. Verwoort	E-mailadres	MHoekstra@Velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Als zienswijze naar voren te brengen dat de raad geen wensen en bedenkingen heeft bij het ontwerp van de gewijzigde 'Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief' ten behoeve van toetreding door het college van de gemeente Haarlemmermeer.

Samenvatting

De gemeente Velsen neemt samen met de gemeente Haarlem en het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) deel aan de 'Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief' (GR NHA). De gemeente Haarlemmermeer, die momenteel nog archieven heeft ondergebracht bij het Noord-Hollands Archief via een dienstverleningsovereenkomst, heeft in januari de intentie uitgesproken om met ingang van 2026 als deelnemer toe te treden tot de GR-NHA. De huidige GR dient hierop te worden aangepast.

De toetreding door de gemeente Haarlemmermeer loopt niet gelijktijdig met de aangekondigde uittreding door het Rijk, per 1 januari 2027. Deze uittreding is het gevolg van de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet, medio 2026. Hiertoe zal de GR in 2026 opnieuw worden aangepast. Na uittreding van de minister van OCW dragen de achterblijvende deelnemers de verantwoordelijkheden voor de GR. Om die risico's te spreiden, is toetreding van nieuwe deelnemers zoals Haarlemmermeer belangrijk.

Het college heeft besloten om het "ontwerp gewijzigde GR NHA" voor te leggen aan de raad voor een zienswijze. Na verwerking van de zienswijzen van de betrokken raden, volgt in het najaar de versie voor instemming. Vervolgens vindt toetreding door de gemeente Haarlemmermeer plaats per 1 januari 2026.

Inleiding

GEMEENTE VELSEN

Het Noord-Hollands Archief (hierna te noemen NHA) is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waarin de gemeente Velsen samen met de gemeente Haarlem en het Rijk (Ministerie van OCW: hierna te noemen OCW) deelneemt. Deze GR voert een wettelijke taak uit en heeft tot doel de overgebrachte archieven van de deelnemende partners te beheren en voor het publiek toegankelijk te maken.

De gemeente Haarlemmermeer heeft aangegeven als deelnemer toe te willen treden tot de GR-NHA. Voor deze toetreding moet de gemeenschappelijke regeling worden aangepast.

Deze wijziging is onderdeel van een aantal belangrijke ontwikkelingen die wijziging van de Gemeenschappelijke regeling noodzakelijk maken. Deze ontwikkelingen volgen verschillende tijdspaden, waardoor meerdere besluitmomenten door de gemeenteraad nodig zijn. Hieronder zijn de ontwikkelingen opgesomd:

Nieuwe Archiefwet en uittreding OCW:

Na indiening van het wetsvoorstel op 17 november 2021, heeft de Tweede Kamer in februari 2025 de Archiefwet aangenomen. Momenteel zijn nog enkele vragen vanuit de Eerste Kamer in behandeling, voorafgaand aan vaststelling.

De nieuwe wet strekt tot modernisering van de Archiefwet 1995, zodat deze beter aansluit bij de praktijk van het digitale informatiebeheer. Een belangrijke wijziging is dat overheden de te bewaren informatie straks al na tien in plaats van na twintig jaar overbrengen naar een archiefdienst waar iedereen de informatie kan raadplegen. Dit heeft naar verwachting zowel ruimtelijke als ook financiële consequenties.

Een andere verstrekkende wijziging is de voorgenomen uittreding door OCW uit de Regionaal Historische Centra (RHC), waaronder het NHA. Het Ministerie is nu nog de grootste partner in de huidige GR. De samenwerking tussen OCW en het NHA blijft bestaan, maar krijgt een andere vorm. Zo worden met de nieuwe Archiefwet afspraken vastgelegd over de financieringssystematiek van de RHC's vanuit het rijk. De partnerbijdrage van OCW wordt omgezet in een (structurele) specifieke uitkering aan het NHA.

Daarnaast wordt in de Archiefwet geregeld dat OCW haar bevoegdheden met betrekking tot archiefbeheer kan delegeren (overdragen) aan de regionale samenwerkingsverbanden.

Na instemming door de Eerste Kamer is de wet naar verwachting medio 2026 van kracht. De minister treedt vervolgens per 1 januari 2027 uit de GR.

Wijziging samenstelling GR en belang uitbreiding

Na het uittreden van OCW uit het NHA, bestaat de GR nog uit twee gemeenten. Met de andere betrokken gemeenten, diensten, Provincie en overige organisaties zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten (DVO's).

Dit is een kwetsbare constructie die risico's met zich meebrengt voor de achterblijvende GR-partners. Zij dragen de bestuurlijke, juridische en financiële verantwoordelijkheden voor de GR. Het is belangrijk dat de GR een voldoende robuuste organisatie is. Daarom is uitbreiding van de GR wenselijk. In 2024 zijn potentiële partners benaderd over toetreding tot de GR. De gemeente Haarlemmermeer heeft de intentie uitgesproken om toe te treden. Op 30 januari 2025 heeft de gemeenteraad van Haarlemmermeer hierover besloten.

Meerdere besluitmomenten

De GR moet op de verschillende ontwikkelingen worden aangepast. Aanvankelijk was het plan om in 2024 zowel de vereiste wijzigingen in het kader van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen (Wgr) als de wijzigingen als gevolg van de Archiefwet in de GR op te nemen. Echter

verliepen de ontwikkelingen niet conform verwachting en zijn we genoodzaakt de besluitvorming over de wijzigingen op te knippen in:

- Wijzigingen GR-NHA in het kader van de Wgr 2022 (vastgesteld in uw raad in juni 2024)
- Toetreding gemeente Haarlemmermeer per 1 januari 2026 (voorliggend voorstel)
- Uittreding Rijk en delegatie als gevolg van de nieuwe Archiefwet (voorgenomen besluitvorming in 2026)

Daarnaast kan toetreding van nieuwe deelnemers ook aanleiding zijn tot wijziging van de GR. Omdat de meeste inspanningen gericht waren op de gemeente Haarlemmermeer, kunnen we echter nog geen voortgang melden op eventuele andere toetreders.

De wijzigingen in de GR richten zich met name op de aspecten die van belang zijn voor de toetreding. Het gaat hierbij om de samenstelling van het algemeen en dagelijks bestuur van de GR; om de stemverhouding.

Ook worden enkele technische wijzigingen voorgesteld naar aanleiding van opmerkingen vanuit het Rijk op de aanpassing van de GR naar aanleiding van de wetwijziging in 2024.

In 2026 treffen we de voorbereidingen voor de uittreding door het Ministerie. Omdat de consequenties ingrijpend zijn op meerdere onderdelen, zullen we de GR dan meer integraal wijzigen.

Met dit voorstel wordt de raad gevraagd een zienswijze te geven op de wijzigingen in de GR-NHA als gevolg van de toetreding van de gemeente Haarlemmermeer tot de GR.

Beoogd doel en effect van het besluit

Beoogd resultaat is dat de raad zijn zienswijze naar voren kan brengen over de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling van het Noord-Hollands Archief, waarna de gewijzigde regeling kan worden vastgesteld en worden voorgelegd voor de wettelijk vereiste toestemming door de raad.

Argumenten

1. Procedure zienswijze GR-Partners en besluit Haarlemmermeer

De Wgr 2022 ziet toe op een grotere invloed van de afzonderlijke raden op gemeenschappelijke regelingen als uiting van verbeterde democratische legitimiteit. Dat betekent dat de colleges van B&W ten behoeve van wijzigingen van de GR de ontwerpregeling voor een zienswijze voorlegt aan de gemeenteraden. Dit geldt ook voor toetreding door nieuwe partners. De raad kan vervolgens binnen acht weken na ontvangst van het ontwerp hun zienswijze naar voren brengen.

De gemeenteraad van Haarlemmermeer neemt parallel aan deze zienswijze een besluit over de toetreding. De gemeenteraad heeft hiertoe een intentiebesluit genomen in januari 2025. Hierover is uw gemeenteraad geïnformeerd via een collegebericht.

Met de gemeente Haarlemmermeer worden verdere afspraken gemaakt over toetreding. Deze hebben betrekking op behoud van huidige dienstverlening en over bijdrage aan vermogensvorming (ingroeimodel).

2. Aantal besluitmomenten

Door de gelijktijdige ontwikkelingen rondom de uittreding, de Archiefwet en de Wgr dient de GR in meerdere stappen te worden aangepast. Aanvankelijk werd ingezet op aanpassing van de GR-

NHA in één keer op alle sporen. Zodoende zouden zowel de uittreding van het Rijk, eventuele nieuwe toetreders als de nieuwe Wgr hierin verwerkt zijn en een langdurig raadstraject worden voorkomen.

Echter belemmerde het trage verloop van het besluitvormingstraject rondom de Archiefwet dit voornemen en zijn we genooddaakt de aanpassingen op afzonderlijke sporen uit te voeren. De voorgestelde wijzigingen hebben dan ook vooral betrekking op de toetreding tot de GR door de gemeente Haarlemmermeer. Om deze toetreding met ingang van 2026 mogelijk te maken is het belangrijk om de besluitvorming eind 2025 gereed te hebben. Dit komt tegemoet aan de wens van Haarlemmermeer om per 2026 deel te kunnen nemen en draagt bij aan de mogelijkheid tot een gezamenlijke voorbereiding van de uittreding door OCW.

In 2026 volgt een nieuwe gewijzigde regeling in verband met de nieuwe Archiefwet en daarmee de uittreding door het OCW. De GR wordt dan integraal gewijzigd. Door deze gefaseerde aanpak kunnen toetreding en uittreding zorgvuldig worden geregeld, en blijft de rechtmatigheid van de GR geborgd. De voorgestelde wijzigingen in dit voorstel richten zich uitsluitend op de toetreding van de gemeente Haarlemmermeer. Dit had voor de achterblijvende deelnemers prioriteit om breed draagvlak voor verantwoordelijkheden en risico's te houden. Hiermee kan de wens voor toetreding per 2026 door Haarlemmermeer

In aanloop naar de gewijzigde situatie per 2027, geldt 2026 dan ook als een overgangsjaar. In voorbereiding op de uittreding door OCW en potentiële nieuwe toetreders is wel een nieuwe tarifierings- en bekostigingssystematiek opgesteld die ingaat per 2026, maar feitelijk voorzien was na uittreding door OCW. Daarnaast is in 2026 sprake van een bijzondere samenstelling van het Algemeen en Dagelijks bestuur, waarbij we uitgaan van een dagelijks bestuur waarin OCW geen zitting meer heeft.

3. *Wijzigingen GR en gevolgen voor Velsen*

De belangrijkste wijzigingen in de GR hebben betrekking op de samenstelling van het Algemeen en Dagelijks bestuur en de daaraan gerelateerde stemverhouding.

Het Algemeen bestuur (AB) breidt met de toetreding door Haarlemmermeer uit van zes naar zeven leden. Daarmee wordt de invloed vanuit Velsen relatief gezien iets kleiner, maar de actieve inbreng blijft met één lid vanuit Velsen gelijk.

Het DB voert de dagelijkse bestuursbevoegdheden van het NHA uit op de bij wet aangegeven terreinen (art 33b Wgr). Het DB geeft hierover informatie en legt daar verantwoording over af aan het AB.

Het DB mag in de nieuwe situatie uit maximaal drie leden bestaan: uit de voorzitter en tenminste twee leden. Deze leden worden aangewezen door en zijn ook lid van het AB. De aangewezen leden mogen niet allen afkomstig zijn uit dezelfde gemeente. Ook geldt dat de leden van het dagelijks bestuur niet de meerderheid van het algemeen bestuur mogen vormen (art 95, 14 Wgr).

In de gewijzigde GR is opgenomen dat het AB naast de voorzitter (de burgemeester van de gemeente Haarlem) twee leden in het dagelijks bestuur aanwijst die uit de gemeenten Velsen en Haarlemmermeer afkomstig zijn. Hierdoor zal de minister niet langer in het DB vertegenwoordigd zijn.

Gelet op de voorgenomen uittreding door de minister met ingang van 1 januari 2027 is dit een logische keuze. Voor Velsen blijft de inbreng in het DB gelijk aan de huidige situatie. De gemeente Haarlemmermeer zal daarnaast als nieuw toegetreden deelnemer medeverantwoordelijkheid

dragen voor en uitvoering geven aan de dagelijkse bestuursbevoegdheden van het NHA. Dit geldt voor de minister met het oog op zijn aanstaande uittreding in mindere mate.

Alle voorgestelde wijzigingen in vergelijking met de huidige GR zijn zichtbaar in de was-woordt lijst bij de conceptregeling, die als bijlage is bijgevoegd.

Alternatieven

---

n.v.t.

Risico's

-
- Omdat OCW in dit voorstel in 2026 geen zitting heeft in het dagelijks bestuur, is het mogelijk dat de minister hiertegen bezwaar uit in de zienswijze. Het risico wordt echter niet groot geacht, omdat de invloed vanuit OCW niet wordt bedreigd. Het feit dat de minister niet langer vertegenwoordigd zal zijn in het DB doet namelijk niet af aan zijn rol en verantwoordelijkheid gedurende 2026 in het bestuur van het NHA. De minister is met drie leden vertegenwoordigd in het AB en brengt daar zijn belangen en behoeften in. Het AB controleert het DB en ook in die rol is en blijft de minister tot de dag van uittreding in positie.
  - Het is van belang dat het NHA voldoende robuust is om de bestuurlijke, juridische en financiële verantwoordelijkheden te kunnen dragen en de risico's te kunnen spreiden. De toetreding door Haarlemmermeer draagt hieraan bij, maar met één nieuwe deelnemer is de toekomstbestendigheid op termijn niet gegarandeerd. Om de risico's op termijn meer te kunnen spreiden, worden in de nabije toekomst meerdere potentiële deelnemers benaderd.

Programma

---

3. Wonen en leven in Velsen

Kader

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief
Nieuwe Archiefwet

Participatie en inspraak

Omdat de voorgenomen wijzigingen technisch van aard zijn en omdat het een verzoek betreft tot het naar voren brengen van een zienswijze, is geen breed participatietraject georganiseerd.

Financiële consequenties

De aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling heeft vooralsnog geen financiële gevolgen. Wel werkt het NHA per 2026 met een nieuwe bekostigingsmethodiek en wordt nog bepaald hoe in

de nieuwe situatie met reservevorming wordt omgegaan. Hierover is uw raad geïnformeerd bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenbegroting.

Uitvoering van besluit

Op basis van de ontvangen zienswijzen van alle deelnemende partners wordt afgewogen of de zienswijzen aanleiding geven tot wijziging van het ontwerp.
De nieuwe GR wordt vervolgens uiterlijk in november 2025 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Hierbij wordt aangegeven wat met de zienswijzen is gedaan.

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

Raadsbesluit Zienswijze wijziging Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief
Wijzigingsregeling Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief
Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief
(geconsolideerd na wijziging)

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

Was-woordt lijst bij de Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief
Regeling GR-NHA 1 juli 2024

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

D. Veurink

De burgemeester,

F.C. Dales